

«Στα μονοπάτια της μυθολογίας»

Θησέας, ο Βασιλιάς της Αθήνας

Άρθρα και έρευνες

Αριάδνη και Θησέας - αποσυμβολισμός

Σύμφωνα με το μύθο, ο Θησέας συναντά την Αριάδνη, οδηγό της ψυχής (ψυχοπομπό) και ταυτόχρονα σύμβολο της anima. Κατά άλλους, η Αριάδνη αποτελεί την αντανάκλαση της ψυχής του ανθρώπου – ήρωα (Θησέα).

Εκείνη είναι που οδηγεί τον ήρωα στο ασυνείδητο, το λαβύρινθο. Ο λαβύρινθος συνδέεται επίσης με τη μήτρα, επομένως με την πνευματική αναγέννηση.

Του δίνει το μίτο, που αντιπροσωπεύει τη σύνδεση με την πνευματική του φύση. Η χρησιμοποίηση του μίτου είναι η μόνη πιθανότητα που έχει ο Θησέας για να βγει έξω από το λαβύρινθο. Ο μίτος, είναι αρχικά σε μορφή μπάλας, σύμβολο της ολότητας της ύπαρξης που ο ήρωας αναζητά, όταν πορεύεται το μονοπάτι.

Στο κέντρο του λαβύρινθου θα αντιμετωπίσει τον Μινώταυρο, μισό άνθρωπο και μισό ταύρο, δηλαδή τον άνθρωπο που κυριαρχείται από τα ένστικτα ή αλλιώς, το σύμβολο της πάλης του ανώτερου με τον κατώτερο εαυτό. Κατά άλλους, ο Μινώταυρος δεν είναι άλλος από το Φύλακα του Κατωφλιού, τη συνάθροιση των φόβων, των παθών και των κατασταλμένων και ανεπιθύμητων πτυχών του χαρακτήρα μας. Ο κατώτερος εαυτός, η χαμηλή φύση ή σκιά υπερνικείται και η υψηλή φύση επικρατεί, ώστε να πραγματοποιηθεί η πρόθεση της ψυχής. Ο Θησέας σκοτώνει τον Μινώταυρο με το σπαθί.

Λεπτομέρεια σημαντική : Αν και ο Θησέας υποσχέθηκε να πάρει την Αριάδνη μαζί του στην Αθήνα και να την νυμφευτεί.... την εγκαταλείπει στο νησί της Νάξου. Κατά το μύθο, ο Διόνυσος εμφανίζεται στο όνειρο της Αριάδνης ενώ κοιμάται (ή κατά μια άλλη εκδοχή στο όνειρο του Θησέα) και δίνει θεϊκή εντολή να παραμείνει η Αριάδνη στην Νάξο και να την νυμφευτεί ο ίδιος. Έτσι και έγινε. Στην πορεία, η Αριάδνη λατρεύτηκε ως Θεά σε πολλά μέρη της Ελλάδας (Κρήτη, Νάξο, Δήλο, Κύπρο, Ρώμη).

Η Αριάδνη στο τέλος του μύθου δεν νυμφεύεται τον ανθρώπινο εραστή, αλλά τον θεϊκό. Λαμβάνοντας υπόψη την Αριάδνη και τον Διόνυσο ως σύμβολα, την αντιστοιχία του Διονύσου με το Τίφαρετ του Δέντρου της Καβάλα και την ετυμολογία του ονόματος : Αριάδνη < Αριάγνη = υπεραγία, η πιο αγνή, μπορούμε να κάνουμε αρκετές σκέψεις πάνω σε αυτή τη λεπτομέρεια του μύθου.

Όπως σημειώνει ο Gilbert Murray: "Όλοι οι αληθινά πιστοί ταυτίζονται κατά μια μυστικιστική έννοια με το Θεό, ξαναγεννιούνται και είναι «Βάκχοι». Η τελείως αγνή ψυχή καταλαμβάνεται ολοκληρωτικά από το Διόνυσο, τον εσωτερικό θεό και καθίσταται η ίδια θεός."

Στα μονοπάτια της μυθολογίας» Θησέας, ο Βασιλιάς της Αθήνας

Άρθρα και έρευνες

Τον μύθο του Θησέα αγγίζουν οι αρχαιολόγοι

Απάντηση στο ερώτημα εάν ο Θησέας ήταν υπαρκτό πρόσωπο ή απλώς ο ήρωας ενός παραμυθιού, ελπίζουν να πάρουν οι αρχαιολόγοι μετά την αποκάλυψη τριών θολωτών μυκηναϊκών τάφων στον Γαλατά της Τροιζηνίας.

Όπως αναφέρουν τα Νέα, τα ιδιαίτερος σημαντικά ευρήματα στην περιοχή παρουσιάστηκαν στο Β Διεθνές Συνέδριο Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αργοσαρωνικού που πραγματοποιήθηκε στα Μέθανα.

«Δεν είχαμε ευρήματα και αναρωτιόμασταν αν ο μύθος του Θησέα ήταν παραμύθι ή αν είχε υπάρξει πραγματικά ένας σημαντικός Μυκηναίος βασιλιάς στην Τροιζήνα» δηλώνει η αρχαιολόγος της ΚΣΤ Εφορείας Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Ελένη Κονσολάκη. Οι τάφοι εντοπίστηκαν στη Μεγάλη Μαγούλα Γαλατά, σε έναν λόφο μήκους 800 μ. στην ακτή του όρμου Πώγωνα (σημερινό Βίδι).

Ο μεγαλοπρεπέστερος από τους τρεις τάφους εκτιμάται ότι είχε το ύψος ενός τριώροφου κτιρίου. Η διάμετρος του θαλάμου φτάνει τα 11μ., είναι καλυμμένος από τύμβο διαμέτρου 60μ. και χρονολογείται στον 15 π.Χ. αιώνα. Προσεγγίζει, μάλιστα, σε διαστάσεις εκείνον του Αιγίσθου στις Μυκήνες. Στο εσωτερικό του βρέθηκαν χρυσά κοσμήματα, πρώιμα ειδώλια, αλλά και ένας αμφορέας από τη Χαναάν, που φανερώνουν εμπορικές σχέσεις με την Ανατολή και την Κρήτη. Τα ευρήματα αυτά αποδεικνύουν πως οι νεκροί του συγκεκριμένου τάφου ήταν εξέχοντα μέλη της κοινωνίας που προηγήθηκε του Τρωικού Πολέμου -της εποχής δηλαδή που πρέπει να έζησε ο Θησέας.

«Η προϊστορική εγκατάσταση της Μαγούλας δεν ήταν ένα ασήμαντο χωριό. Η στενή γεωγραφική σχέση της με την Τροιζήνα των ιστορικών χρόνων, στην οποία δεν έχουν εντοπιστεί μυκηναϊκά λείψανα, δεν αφήνουν περιθώρια αμφιβολίας πως εδώ βρισκόταν η μυθική γενέτειρα του Θησέα, που έως τώρα έμενε αταύτιστη» επισημαίνει η κ. Κονσολάκη.

Στα μονοπάτια της μυθολογίας» Θησέας, ο Βασιλιάς της Αθήνας

Άρθρα και έρευνες

Μινώταυρος: Ένας μύθος σε εξέλιξη

Όπως συμβαίνει με όλες τις διαχρονικές αξίες και αλήθειες, ο αρχαίος ελληνικός λόγος και μύθος παραμένουν ζωντανά στοιχεία και σημαδεύουν τη σύγχρονη εποχή και τη σύγχρονη δημιουργία.

Από τα βάθη του παρελθόντος, και χωρίς οι χρονοθίνες να τον καλύψουν, φτάνει στις μέρες μας και η μυθική ενότητα Μινώταυρου – Λαβυρίνθου.

Ο κρητικός Μινώταυρος, «άνδρας μισό-ταύρος, ταύρος μισό-άνθρωπος» Οβίδιος Απόγονος ενός άσπρου ταύρου, που ήρθε από τα κύματα της θάλασσας, και της Πασιφάης, γυναίκας του Μίνωα, θα κατοικήσει το κέντρο του λαβυρίνθου και έως σήμερα δεν σταμάτησε να τροφοδοτεί, ως πηγή έμπνευσης και προβληματισμού, δημιουργούς από όλο τον κόσμο σε αξιοσημείωτο βαθμό. (Καστοριάδης, Νίτσε, Μπόρχες...) Έφτασε μάλιστα στο σημείο να γίνει σύμβολο του σουρεαλιστικού κινήματος και ένα από τα βασικά θέματα των μυθογραφιών του Πικάσο.

Τον 18 αιώνα ο μύθος του Λαβυρίνθου καταδικάστηκε σαν προϊόν παράλογης και αχαλίνωτης φαντασίας και επανήλθε με την μοντέρνα ζωγραφική όπου ο μύθος συμβολίζει τις ανεξερεύνητες δυνάμεις του νου και του υποσυνείδητου.

Οι σουρεαλιστές, απορρίπτουν τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Χαρακτηριστική είναι μια ανάμνηση από τον Αντρέ Μπρετόν της Ελένης Γλύκατζη Αρβελέρ. Κάποτε συνάντησε τον πάπα του σουρεαλισμού. Όταν άκουσε εκείνος ότι ήταν Ελληνίδα, της είπε πως η σύζυγός του βρισκόταν στην Ελλάδα για διακοπές. Στην ερώτησή της γιατί δεν την ακολούθησε, αγριεμένος σχεδόν, της αντέτεινε αν η ίδια στην Κατοχή πήγε για αναψυχή στη Γερμανία. Μπροστά στην απορία της για τον αναπάντεχο συσχετισμό, είπε: «Εδώ και 2500 χρόνια είμαστε σκλάβοι του ελληνικού πνεύματος και θέλετε να πάω εγώ ταξίδι σε αυτήν τη χώρα;». Γοητεύονται όμως από μυθολογικές μορφές της αρχαϊκής εποχής και ιδιαίτερα από την μύθο του Μινώταυρου, τον οποίο επανοηματοδοτούν, επαναξιολογούν, αναδομούν ή τον ανατρέπουν και αντί του

Θησέα, κεντρική «ηρωική» μορφή γίνεται ο Μινώταυρος και ο λαβύρινθος γίνεται ο τόπος όπου κατοικούν τα κρυφά ένστικτα, οι καταπιεσμένες επιθυμίες και οι εφιάλτες μας. Στις αρχές της διαμόρφωσης του κινήματος, πραγματοποιήθηκε μια μικρή έρευνα μεταξύ των καλλιτεχνών με βασικό ερώτημα ποια μορφή της ελληνικής μυθολογίας τους είχε εντυπωσιάσει περισσότερο. «Όλοι ανέφεραν τον Μινώταυρο». (Μασόν)

Στο τελευταίο διπλό τεύχος (12-13 Μάιος 1939) της αβανγκαρντίστικης σουρεαλιστικής επιθεώρησης 'Minotaore', εμπνευστής της οποίας υπήρξε ο Αντρέ Μπρετόν, γίνεται συγκεκριμένη αναφορά στο συμβολικό νόημα του τίτλου και επισημαίνεται η βαθύτερη αισθητική και μυθική διάσταση που του αποδίδεται. Ο λευκός ταύρος, γεννήτορας του Μινώταυρου, μοιάζει να ταυτίζεται με την αναγέννηση της φύσης και το Θεό Διόνυσο. Την ταύτιση αυτή διακρίνει κανείς καθαρότερα στις παρακάτω φράσεις ενός κειμένου στο οποίο καταγγέλλεται με έμφαση η οριστική χρεωκοπία του δυτικού ορθολογισμού. «Μέσα από την αδιάφθορη αντοχή του αρχαίου μύθου, βλέπουμε να καταξιώνεται, για μια ακόμα φορά, το πνεύμα που ποτέ δεν έπαψε να μας εμπυχώνει. Το πνεύμα αυτό παίρνει σάρκα και οστά σε μια εποχή που όλα σφύζουν από ζωή και παντού θριαμβεύει η παντοδυναμία της επιθυμίας.» Το εξώφυλλο της επιθεώρησης αναλαμβάνει σε κάθε τεύχος και διαφορετικός καλλιτέχνης (Πικάσο, Μιρό, Έρνστ, Ματίς, Νταλί, Μαγκρίτ, Μασόν, Ριβέρα, Ντερέν...) ερμηνεύοντας με τον δικό του τρόπο την προσωπικότητα του μυθικού τέρατος. Για τον Αντρέ Μασόν το μυθικό τέρας γίνεται σύμβολο διονυσιακού πάθους και αχαλίνωτης ηδονοθηρίας, αντίθετα με την συμβατική ή καθαρά συμβολική εικονογραφία άλλων καλλιτεχνών όπως πχ Νταλί και Μαγκρίτ που επαναλαμβάνουν στοιχεία της προσωπικής τους εμβληματικής. Ο Μιρό σχολιάζει τον μύθο με εκφραστικά μέσα που βασίζονται στη λιτότητα και καθαρότητα ενός σχεδίου που ελάχιστα συνδέεται με συμβολικές και ιδεολογικές φορτίσεις. Ο Πικάσο ταυτίζεται με τον Μινώταυρο και δηλώνει: «Αν κάποιος σημείωνε πάνω σ' ένα χάρτη όλους τους σταθμούς της πορείας μου και μετά τους ένωνε με μια γραμμή, το αποτέλεσμα ίσως να έδινε την μορφή του μινώταυρου». Ο μινώταυρος του Πικάσο δεν περιορίζεται στο να παίζει έναν προκαθορισμένο ρόλο σε ένα θρύλο. Παρουσιάζεται, κρατώντας ένα κρασοπότηρο, σε μια σκηνή βακχικής διασκέδασης. Άλλοτε τυφλός να οδηγείται από ένα μικρό κορίτσι. Σε ένα άλλο σχέδιο, ο Μινώταυρος κοιμάται πίσω από μια κουρτίνα, ενώ μια κοπέλα παρακολουθεί το λήθαργό του. Σε δύο άλλα σχέδια όμως, βρισκόμαστε μπροστά σε ένα βιασμό. Ο Μινώταυρος είναι τρυφερός, άγριος και φιλήδονος.

Έχει ανθρώπινα συναισθήματα αλλά και κτηνώδεις παρορμήσεις. Όταν είναι τυφλωμένος ή πληγωμένος, νιώθουμε οίκτο, όταν ξεκοιλιάζει ένα άλογο, νιώθουμε φρίκη και όταν σκύβει πάνω από μια κοιμισμένη κοπέλα, χαϊδεύοντας το μάγουλό της χωρίς να την ξυπνά, νιώθουμε τρυφερότητα. Το 1966, ο Picasso εμπνεύστηκε ένα Μινώταυρο σοφό να διδάσκει περιτριγυρισμένος από τους μαθητές του, ταυτίζοντάς τον με τον Σωκράτη. Την ίδια χρονιά ο Τζόρτζιο ντε Κίρικο, πρόδρομος της σουρεαλιστικής επανάστασης και μετέπειτα 'προφήτης των συντηρητικών τάσεων του

μοντερνισμού φτιάχνει ένα γλυπτό με τίτλο “Ο Μετανοών Μινώταυρος” όπου ο Μινώταυρος γαλήνιος και φιλήσυχος φυλά τις κλεισμένες πόρτες του λαβυρίνθου, μετατρέποντας το μυθικό υβρίδιο, άλλοτε σύμβολο της σουρεαλιστικής πρόκλησης, σε έμβλημα της τάξης και της αισθητικής και κοινωνικής ευρυθμίας. Ο μύθος της κατοικίας του Μινώταυρου θα αναβιώσει για ακόμη μια φορά (30-8 / 5-10-2014) στη χώρα μας, στα «Αισχύλεια» της Ελευσίνας, από τον Μικελάντζελο Πιστολέτο, έναν από τους πιο σημαντικούς καλλιτέχνες της Ιταλίας και πρωταγωνιστή της κίνησης «Arte Povera», με το έργο «Ο Λαβύρινθος», που θα πάρει ζωή στο Παλαιό Ελαιουργείο και δομείται σε δύο ξεχωριστούς χώρους. «Κατασκευάζει δύο λαβυρίνθους από χαρτόνι που δεν έχουν στο κέντρο τον Μινώταυρο, αλλά αντίστοιχα: ένα τραπέζι αντικατοπτρισμού στο σχήμα της Μεσογείου (γύρω από το οποίο οι συμμετέχοντες μπορούν να βλέπει ο ένας τον άλλο και να συνδιαλέγονται) κι ένα μεγάλο κορμό δέντρου από τον οποίο ξεπροβάλλει ένα νέο κλωνάρι που μόλις έχει βλαστήσει (ως ευχή αναγέννησης). Στα Μυστήρια ο λαβύρινθος είναι ο δρόμος για να χάσεις και να ξαναβρείς τον εαυτό σου» σημειώνει η επιμελήτρια της έκθεσης Μανουέλα Γκαντίνι.

Η μυθική ενότητα Μινώταυρου – Λαβυρίνθου έχει διασχίσει περισσότερο από τρεις χιλιάδες χρόνια και επιβιώνει ως τις μέρες μας μέσα από διαρκώς εμπλουτιζόμενες ερμηνευτικές προσεγγίσεις. Η σύγχρονη μάλιστα εποχή, χάρη στην ψυχανάλυση και τις νεότερες ερμηνευτικές προσεγγίσεις, μοιάζει να έχει ανανεώσει πολλαπλά το ενδιαφέρον της γύρω από την λαβυρινθική αντίληψη. Το συνειδητό και ασυνείδητο αδιέξοδο που ζουν και βιώνουν καθημερινά εκατομμύρια άνθρωποι ως πολίτες της Ευρώπης μέσα σε μια καταγιγιστική πραγματικότητα, αποδεικνύει ότι ο μύθος του λαβυρίνθου είναι σήμερα περισσότερο επίκαιρος από ποτέ.

Πηγές:

Νίκη Λοιζίδα ‘Ο μύθος του Μινώταυρου στην πρωτοπορία του μεσοπολέμου’ εκδόσεις Νεφέλη. Τίμοθου Χίλτον “Πικάσο” εκδόσεις Υποδομή.

Το απόσπασμα της Ελένη Γλύκατζη Αρβελέρ. Είναι από τον κατάλογο της έκθεσης του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης του Ιδρύματος Β. & Ε. Γουλανδρή στην Άνδρο με τίτλο «Προσεγγίζοντας το σουρεαλισμό», το 2012.

Η Ελένη Σπαντιδάκη που έγραψε το άρθρο, είναι εικαστικός. <http://www.patris.gr/>

Στα μονοπάτια της μυθολογίας»

Θησέας, ο Βασιλιάς της Αθήνας

Άρθρα και έρευνες

Η αλληγορία του μινώταυρου

Ο μύθος του Μινώταυρου κρύβει ένα βαθύ συμβολισμό, που δεν είναι άλλος από τη μεγάλη μάχη που πρέπει να δώσει μέσα του ο κάθε άνθρωπος για να κατακτήσει την Ελευθερία της Ψυχής του.

Ο Μύθος λοιπόν έχει κάπως έτσι: Ο Μινώταυρος γεννήθηκε από την ανιερη ένωση της Βασίλισσας της Κνωσού και γυναίκας του Μίνωα, Πασιφάης με τον ταύρο που είχε χαρίσει ο Ποσειδώνας στο Μίνωα. Ήταν τόσο άγριος, που ο βασιλιάς Μίνωας αναγκάστηκε να τον παγιδεύσει και να τον κλείσει στα υπόγεια του ανακτόρου του τα οποία είχαν κατασκευαστεί από τον περίφημο αρχιτέκτονα δαίδαλο στη μορφή ενός πολύπλοκου λαβυρίνθου. Όποιος έμπαινε ζωντανός μέσα εκεί, μη μπορώντας να βρει την έξοδο, αργά ή γρήγορα συναντούσε το Μινώταυρο και κατασπαράσσονταν από αυτόν. Μόνο ο Θησέας, προκειμένου να απαλλάξει την πατρίδα του την Αθήνα, από τον φόρο του αίματος 7 αγοριών και 7 κοριτσιών που έπρεπε να πληρώνει κάθε χρόνο, τόλμησε να αντιμετωπίσει και να νικήσει το Θηρίο.

Ο λαβύρινθος (ιερό του λάβρυς, δηλαδή του Πέλεκυς), με την πολύπλοκη δομή του συμβολίζει τον ασυνείδητο κόσμο του ανθρώπου που ουσιαστικά είναι άγνωστος στο συνειδητό εαυτό. Αν προσπαθήσει κανείς να μπει απροετοίμαστος εκεί μέσα, θα βρεθεί αντιμέτωπος με το φοβερό τέρας, που δεν είναι άλλο από τα πιο πρωτόγονα και αρχέγονα ένστικτα του.

Από την άλλη ο Θησέας είναι ένας μεγάλος ήρωας, ένας γενναίος πολεμιστής, σύμβολο του εκπαιδευμένου συνειδητού εαυτού, ο οποίος αισθάνεται αρκετά δυνατός για να αντιμετωπίσει το θηρίο. δηλαδή τα πρωτόγονα ένστικτα.

Σε αυτήν την προσπάθεια ο Θησέας βοηθιέται από την Αριάδνη, η οποία είναι κόρη του Μίνωα και της Πασιφάης και επομένως ετεροθαλής αδελφή του Μινώταυρου. Ενώ όμως, το θηρίο δεν είναι παρά η κατώτατη φύση του ατόμου, η Αριάδνη συμβολίζει την ψυχή του.

Χάρη στον Έρωτα, λοιπόν, της Αριάδνης-Ψυχής, ο Θησέας-Ανώτερος Εαυτός αποκτά το μίτο. Είναι ένα νήμα που η μία του άκρη προσδένεται στην είσοδο του λαβυρίνθου και το οποίο ξετυλίγεται όσο ο Θησέας διεισδύει όλο και βαθύτερα στον εαυτό του. Έτοιμος για τη μεγάλη Μάχη, καταφέρνει να υποτάξει και να σκοτώσει το κατώτερο ένστικτο. Χάρη στο νήμα που τον συνδέει αδιάσπαστα με την ψυχή του, ο δρόμος προς την έξοδο είναι ανοικτός.

Βγαίνει νικητής και φεύγει από την Κνωσό με την Αριάδνη και τους νέους για την πατρίδα του.

Πηγές:

<http://mythagogia.blogspot.gr/>

<http://news.in.gr/>

<https://bluebig.wordpress.com/>

<http://www.patris.gr/>